

PŘÍLOHA 1: SHRNU TÍ UČIVA ZEMĚPISU 8, 2. DÍL

I. POLOHA ČR V EVROPĚ – VÝVOJ STÁTNÍHO ÚZEMÍ

Poloha ČR: vnitrozemský stát ve střední Evropě.

Rozloha: 78 866 km².

Hranice: přirozené, okrajová pohoří, dolní tok řeky Moravy a Dyje.

Krajní body: S – Lobendava, J – Vyšší Brod, Z – Krásná u Aše, V – Bukovec u Jablunkova.

Geopolitický vývoj:

- 9. století: **Velkomoravská říše** (rozpad na malá knížectví);
- 9. století: **Přemyslovci**;
- 11. století: **připojeno území Moravy**;
- 1526: **české země součástí habsburské monarchie**;
- 1867: **české země součástí Rakouska-Uherska**;
- 1918: vznik **Československé republiky**;
- 1938: **Německo připojilo pohraniční oblasti**;
- 1939: **Protectorát Čechy a Morava**;
- po 2. světové válce: **Československo součástí východního bloku** (ztráta Podkarpatské Rusi);
- 1989: **zhroucení komunistického režimu**;
- 1993: vznik **samostatné České republiky**;
- 1999: **Severoatlantická aliance (NATO)**;
- 2004: **Evropská unie (EU)**.

II. PŘÍRODNÍ PODMÍNKY

Geologické celky: Česká vysočina, Západní Karpaty, Západopanonská pánev, Středoevropská nížina.

Hranice mezi Českou vysočinou a Západními Karpaty: spojnice Znojmo – Brno – Olomouc – Ostrava.

Podnebí ovlivňuje: proudění vlhkého vzduchu od **Atlantského oceánu** (srážky, zmírnění teplot) a proudění teplého vzduchu od **Středozemního moře**, proudění vzduchu z **vnitrozemí** (léta horká a suchá, zimy mrazivé beze srážek).

Klimatické oblasti: teplá, mírně teplá, chladná.

Vodstvo: hlavní evropské rozvodí, rozděluje ČR do úmoří **Severního moře** (povodí Labe), **Černého moře** (povodí Moravy), **Baltského moře** (povodí Odry).

Říční síť: většina řek pramení na území ČR, Labe (nejvodnatější), Vltava (nejdelší), Morava, Dyje, Odra.

Vodní nádrže: jezera (Čertovo, Černé), **přehradní nádrže** – v údolí řek (Lipno, Orlik, Vranov, Brněnská přehrada), **rybníky** (Rožmberk, Svět).

Půdní typy: jsou ovlivňovány geologickým podložím a nadmořskou výškou; **černozemě** (nížiny), **hnědozemě** (vlhké oblasti pahorkatin), **nivní půdy** (kolem velkých řek), **hnědé lesní půdy** (málo úrodné, vrchovinné oblasti), **podzolové půdy** (horské oblasti).

Půdní druhy: závisí na druhu hornin a způsobu zvětrávání (**hlinité, písčité, jílovité**).

Živá příroda: **listnaté stromy** – nižší polohy (duby, buky), **jehličnany** – vyšší polohy (smrky), **borovice kleč** – nad 1 300 m n. m.; lesy pokrývají jednu třetinu území ČR.

Životní prostředí: poškozeno povrchovou těžbou, exhalacemi, umělými hnojivy, od 90. let 20. století omezena produkce škodlivých zplodin, omezen těžký průmysl.

NP: Krkonošský národní park (KRNAP), Šumava, Podyjí, České Švýcarsko.

Biosférické rezervace UNESCO: Křivoklátsko, Šumava, Třeboňsko, Dolní Morava, Bílé Karpaty, Krkonoše.

CHKO: původní krajina s cennými přírodními prvky.

III. OBYVATELSTVO A SÍDLA

1. OBYVATELSTVO

Počet obyvatel: 10,4 milionů (14. místo v Evropě); 5.–6. století (Slované).

Hustota obyvatelstva: je ovlivněna přírodními a hospodářskými podmínkami, ČR je středně zalidněná země.

Přirozený přírůstek: klesá, obyvatelstvo stárne, průměrný věk dožití se prodlužuje (muži 74,1 let; ženy 79,4 let).

Národy: Češi, Moravané, Slezané, Poláci, Němci, Ukrajinci, Vietnamci.

Národopisné oblasti: rozlišujeme podle nářečí, lidových zvyků, tradic.

Náboženství: většina obyvatel bez vyznání, většina věřících se hlásí k římskokatolické církvi.